

Туєва О. М.

к. ю. н., доцент кафедри

земельного та аграрного права

Національний юридичний університет

імені Ярослава Мудрого

**Окремі правові аспекти державного регулювання у сфері
виробництва та обігу органічної сільськогосподарської продукції**

Одним із способів забезпечення якості сільськогосподарської продукції і одночасно охорони навколишнього природного середовища виступає біологічне, органічне землеробство. Складна екологічна ситуація

в Україні ставить потребу виробництва безпечних продуктів на чолі найгостріших проблем аграрного сектору економіки.

Закон від 03 вересня 2013 р. «Про виробництво та обіг органічної сільськогосподарської продукції та сировини» визначив правові та економічні основи виробництва та обігу органічної сільськогосподарської продукції та сировини і спрямований на забезпечення належного функціонування ринку органічної продукції та сировини, а також на гарантування впевненості споживачів у продуктах та сировині, маркованих як органічні.

Виробництво органічної сільськогосподарської продукції та сировини належить до альтернативних методів ведення сільського господарства, яке ґрунтується на забороні застосування синтетичних речовин і використанні природного потенціалу рослин і тварин, а також на взаємодії сільськогосподарської діяльності з біологічними законами. Вирощування органічної сільськогосподарської продукції повністю виключає застосування хімічних добрив, пестицидів, генетично модифікованих організмів (ГМО), консервантів тощо, для отримання натуральної (екологічно чистої) продукції, а також збереження та відновлення природних ресурсів. Цілком зрозуміло, що економічна ефективність такої діяльності, особливо у перехідний період, коли суб'єкт господарювання відновлює екосистему до необхідного рівня, може значно знижуватися. Значні витрати аграрний товаровиробник здійснює також на органічні добрива, впровадження ґрунтоохоронних екотехнологій, органічний посадковий та насіннєвий матеріал та сертифікацію земель. Крім того, врожайність та показники у тваринництві можуть бути нижчими, ніж при веденні традиційного сільськогосподарського виробництва. У зв'язку з цим особливої актуальності набуває такий захід, як державна підтримка суб'єктів у сфері виробництва та обігу органічної сільськогосподарської продукції. яка ні вказаним спеціальним Законом, ні

Законом України від 24 червня 2004р. «Про державну підтримку сільського господарства України» не передбачена. Одним із ключових заходів державного регулювання є реалізація потенціалу стимулювання суб'єктів цієї діяльності, адже завдання державних органів не повинні обмежуватися лише здійсненням контролюючих функцій, а мають передбачати комплекс дій, спрямованих на вирішення питань, пов'язаних із їх належним функціонуванням. Спонукаючими стимулами до здійснення соціально-активної правомірної поведінки особи можуть виступати суб'єктивні права, законні інтереси, пільги, переваги тощо. Система економічного стимулювання і державної підтримки органічного землеробства діє в багатьох країнах світу. Уряди цих країн мають можливість впливати на діяльність суб'єктів зокрема шляхом застосування економічних важелів – економічного стимулювання бажаної поведінки осіб. В Україні, яка перебуває у стані економічної кризи застосування лише таких заходів може бути не завжди ефективним. Тому, на наш погляд, у спеціальному Законі доцільно використовувати дві групи правових норм. До першої необхідно віднести норми прямого економічного стимулювання (дотації, податкові, кредитні пільги тощо). Другу групу мають складати норми, що опосередковано підтримують і стимулюють розвиток органічного сільськогосподарського виробництва, але є не менш важливими. Наприклад, заходи інформаційної підтримки: надання науково-консультативної допомоги, методичне забезпечення з питань ведення органічного виробництва за рахунок бюджету; організаційної: запровадження наукових досліджень з органічного сільського господарства у сферах селекції рослин і тварин, розвиток ринку органічних продуктів, тощо. Окремо в Законі необхідно приділити увагу державній підтримці обслуговуючих сільськогосподарських кооперативів та інших суб'єктів інфраструктури аграрного ринку, які надають послуги органічним господарствам і забезпечують обіг такої продукції. Слід

звернути увагу на те, що Закон «Про виробництво та обіг органічної сільськогосподарської продукції» закріплює принципи і вимоги лише для суб'єктів, що займаються виробництвом, зберіганням, перевезенням і реалізацією органічної продукції і не ставить вимог до її переробників, адже в такому випадку, органічна продукція на стадії переробки може втратити свої органічні властивості й перетворитися на традиційну.

Одним із інструментів формування і реалізації державної політики у цій сфері за допомогою якого визначаються способи вирішення пріоритетних завдань та створення належних умов для забезпечення ефективності органічного сільськогосподарського виробництва є державні та регіональні програми його розвитку. Схвалена постановою Кабінету Міністрів України 19 вересня 2007р. Державна цільова програма розвитку українського села на період до 2015року передбачає вжиття низки заходів для агроекологічного іміджу України, тобто репутації держави, що виробляє найякіснішу сільськогосподарську продукцію зберігаючи природу. Вважаємо, що формування агроекологічного іміджу нашої держави має бути покладено в основу державної аграрної політики в цілому і нової Державної цільової програми розвитку українського села зокрема.

**Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого**

МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

«ПРАВОВІ ЗАСАДИ ВЕДЕННЯ ОРГАНІЧНОГО ЗЕМЛЕРОБСТВА»

29-30 вересня 2017 року

Харків - 2017

Правові засади ведення органічного землеробства: збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції (29-30 вересня 2017 року) / за ред. Шульги М.В. – Харків: «Доміно», 2017. – 246 с.

За зміст та якість матеріалів відповідальність несуть автори публікацій.